

SVENSSON L., GRANT P. J., MULLARNEY K., ZETTERSTRÖM D. 2001. Collins Bird Guide. HarperCollins Publishers, London.

TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

An adult Little Bunting was observed near the village Tyczek (Ostrołęka Province, NE Poland) on 29 April 2003.

Waldemar Michalak

DRUGIE STWIERDZENIE SZABLODZIABA *RECURVIROSTRA* *AVOSETTA* NA ZIEMI LESZCZYŃSKIEJ

Second observation of Avocet *Recurvirostra avosetta* in Leszczyńska Land

W dniu 20.04.2004 podczas kontroli żwirowni w Zaborowie (dzielnicy Leszna, pld. Wielkopolska) obserwowano szablodzioba *Recurvirostra avosetta*. Zbiornik ten już od kilku lat nie jest eksploatowany, jego powierzchnia wynosi ok. 10 ha i w całości jest zalany wodą.

Ptaka stał w wodzie niedaleko brzegu, po kilku minutach zerwał się do lotu, zatoczył kilka kółek nad zbiornikiem, siadł ponownie kilkadziesiąt metrów dalej, by następnie po dłuższej chwili znów wzbić się w powietrze. Po kilkukrotnym okrążeniu zbiornika siadł na chwilę na powierzchni wody, a następnie zerwał się do lotu i zniknął z pola widzenia. Mimo intensywnych poszukiwań już go nie znaleziono. Cała obserwacja trwała około 25 minut i miała miejsce w godzinach rannych. Jest to drugie stwierdzenie tego gatunku na Ziemi Leszczyńskiej po 19 latach (Kuźniak i Lorek 1993).

Szablodziób jest ptakiem bardzo nielicznie przelotnym i wyjątkowo lęgowym. Od lat 90. stwierdzono w Polsce 4 przypadki gniazdowania, które poprzedzone zostały wzrostem liczby obserwacji (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Przelotne ptaki notowano w całym kraju, najczęściej na Wybrzeżu (ponad połowa stwierdzeń pochodzi z rejonu Zatoki Gdańskiej i Zalewu Szczecińskiego). W głębi kraju pojawia się dość regularnie. Pierwsze stwierdzenie w Wielkopolsce miało miejsce w 1982 roku: 22.05. na Jeziorze Maltańskim w Poznaniu obserwowano 3 ptaki (Bednorz et al. 2000). Na Ziemi Leszczyńskiej po raz pierwszy stwierdzony został 10.08.1985 na zalewowej części Zbiornika Wonieść (Kuźniak i Lorek 1993). Mimo, iż w ostatnich latach częstotliwość pojawów szablodzioba znacznie wzrosła, Ziemia Leszczyńska była przez niego omijana, chociaż na terenach sąsiednich (dolina Baryczy, dolina Warty, zbiornik Jeziorsko) notowany był dość często.

W głębi lądu obserwacje szablodziobów najczęściej miały miejsce na zbiornikach zaporowych, stawach hodowlanych oraz w dolinach rzek (Dyrcz et al. 1991, Kuźniak i Lorek 1993, Stawarczyk et al. 1996, Bednorz et al. 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Termin obserwacji pasuje do szczytu przelotów wiosennych, który ma miejsce w drugiej połowie kwietnia i początku maja (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

LITERATURA

- BEDNORZ J., KUPCZYK M., KUŹNIAK S., WINIECKI A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- DYRCZ A., GRABIŃSKI W., STAWARCZYK T., WITKOWSKI J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- KUŹNIAK S., LOREK G. 1993. Ptaki Zbiornika Wonieść i terenów sąsiednich. Prace Zakł. Biol. i Ekol. Ptaków UAM, 2.
- STAWARCZYK T., GRABIŃSKI W., KARNAŚ A. 1996. Migracja siewkowych *Charadriiformes* na zbiornikach Nyskim i Turawskim w latach 1976-94. Ptaki Śląska 11: 39-80.
- TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

On 20th April 2004, while inspecting a sand-pit in Zaborów (a district of Leszno, southern Wielkopolska), I watched an Avocet *Recurvirostra avosetta*. This was the second observation of this species in Leszczyńska Land. The first and until then the only one occurred on 10th August 1985 at the retention reservoir Wonieść.

Paweł Czechowski

OPUSZCZONE BUNKRY MIEJSCEM GNIAZDOWANIA DYMÓWEK *HIRUNDO RUSTICA*

Abandoned bunkers as a nesting location for the Barn Swallow *Hirundo rustica*

Dymówka jest szeroko rozpowszechnionym gatunkiem jaskółki gniazdującym w Eurazji i Ameryce Północnej. Zimuje w Afryce środkowej i południowej, Ameryce Południowej oraz Azji południowo-wschodniej (Cramp 1988). Jest intensywnie badanym gatunkiem jaskółki, szczególnie na zachodzie Europy (przegląd w: Cramp 1988, Moller 1994).

W Polsce jest pospolitym, bardzo liczным gatunkiem lęgowym. Najliczniej zamieszkuje osiedla ludzkie, głównie o charakterze wiejskim i podmiejskim, rzadziej miasta (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Jest typowym gatunkiem synantropijnym, ściśle związanym z człowiekiem. Badania archeologiczne i odkrycia szczątków kopalnych wskazują, że gatunek ten towarzyszył człowiekowi już w plejstocenie (Vietinghoff-Riesch 1955, Bocheński Ed. 2000). Pierwotnym miejscem gniazdowania dymówki było środowisko skalne, jaskinie, grotty itp. (Bocheński Ed. 2000). Obecnie dymówka gniazduje głównie wewnątrz budynków gospodarczych: w chlewniach, oborach, stajniach itp. Preferuje indywidualne gospodarstwa, w których prowadzone się małe hodowle bydła i trzody (Kartanas 2001). Poza typowymi miejscami rozrodu, dymówka zakłada także gniazda na zewnątrz budynków, pod mostami, przepustami, rzadziej na drzewach w półdziuplach czy takich miejscach jak studnie, szyby górnicze (Vietinghoff-Riesch 1955, Kuźniak 1967, Tryjanowski i Lorek 1992).